

Foderforbruget 2003/04*

Landbrugets samlede foderforbrug er i driftsåret 2003/04 foreløbigt opgjort til 15,1 mia. foderenheder, hvilket er godt 1 pct. højere end i 2002/03. Stigningen er affødt af et øget forbrug af kraftfoder, mens der var et lavere forbrug af grovfoder.

Landbrugets foderforbrug opgøres for en række foderemner, opdelt i to hovedgrupper: kraftfoder og grovfoder. I kraftfoder indgår bl.a. korn og oliekgær, mens grovfoder bl.a. omfatter rodfrugter, græs og grønafgrøder. Forbruget af de enkelte foderemner opgøres residualt ud fra oplysninger om produktion, forsyning, import, eksport og anvendelse til andre formål end foder.

1. Udviklingen i landbrugets foderforbrug

Lille stigning i samlet forbrug

Det samlede foderforbrug målt i foderenheder (FE) blev 1,0 pct. højere i driftsåret 2003/04 sammenlignet med driftsåret 2002/03, hvilket skyldes en kombination af en stigning i kraftfoderforbruget på 2,3 pct. og et fald for grovfoder på 2,0 pct. Udviklingen har sammenhæng med ændring i den animalske produktion, hvor der var stigende svineproduktion og faldende kvægproduktion.

Større forbrug af kraftfoder

Kraftfoderforbruget i 2003/04 er i foderenheder opgjort til 11,0 mia. FE mod 10,8 mia. FE året før. Stigningen er primært en følge af et større forbrug af korn til foder, men der kan ligeledes noteres stigninger for restprodukter fra forarbejdning, herunder fra fiskeindustrien.

Mindre forbrug af grovfoder

Forbruget af grovfoder målt i foderenheder er faldet fra 4,2 mia. til 4,1 mia. FE i 2003/04. For majsensilage er der tale om en stigning, mens der for de fleste øvrige foderemner er tale om fald.

Oversigtstabel

Indeks for udviklingen i landbrugets foderforbrug målt i foderenheder

	2000/01	gl. 2001/02 ¹	ny 2001/02 ²	2002/03	2003/04*
	-----indeks gnsn. 2000/01 - 2002/03 ¹ = 100-----				
A+B Foderforbrug i alt	101	102	100	98	99
A. Kraftfoderforbrug i alt	99	101	99	100	103
Heraf:					
Korn i alt	98	101	98	103	106
Oliekgær i alt	101	103	101	95	97
B. Grovfoderforbrug i alt	104	104	100	93	91
Heraf:					
Rodfrugter, rod og top	118	103	89	90	91
Græs og grønafgrøder	98	101	101	100	97

¹ Opgjort efter hidtidig metode. ² Opgjort efter revideret metode.

Uændret forbrug af protein

Foderforbruget opgøres ligeledes i indhold af ren råprotein. For 2003/04 er forbruget beregnet til godt 2,9 mia. kg, omtrent som året før. Knap en tredjedel af proteinforbruget stammer fra oliekgær.

Opgørelsen er foreløbig Undersøgelsens foreløbige karakter skal understreges. Resultaterne for 2003/04 bliver således revideret, når endelige udenrigshandelstal foreligger. Som beskrevet i metodeafsnittet beregnes mængden af de pågældende foderemner som en rest, dvs. som den mængde, der er tilbage, efter fradrag for øvrige anvendelsesmuligheder. Denne beregningsmetode medfører, at usikkerheder på posterne i balancerne akkumuleres i beregningen af den samlede mængde anvendt til foder.

2. Metode for beregning af foderforbruget

- Uændret opgørelsesmetode for 2003/04* Opgørelsen af landbrugets foderforbrug blev på en række punkter revideret forud for offentliggørelsen af forbrug for 2002/03. For indeværende periode er der ikke foretaget revisioner i beregningsfaktorer. For en nærmere beskrivelse af ændringer henvises til 2002/03 opgørelsen, 2004:1.
- Revision i fjor* Revisionen omhandlede primært opdatering af omregningsfaktorer mellem mængde og foderværdi. Endvidere blev beregningen af mængden af fordøjeligt råprotein erstattet af mængden af ren råprotein, da dette har større relevans som udgangspunkt for næringsstofbalancer. Det kan endvidere nævnes, at der fra 2002/03 blev sikret konsistens ved omregning til foderenheder ved høstopgørelser og ved foderopgørelse.
- 2001/02 opgjort før og efter revision* For at få et billede af virkningen af den gennemførte revision blev opgørelsen for driftsåret 2001/02 genberegnet med de nye omregningsfaktorer samt svindprocenter. I artiklen vises resultatet af begge opgørelser som illustration af effekten samt som hjælp til sammenligninger med tidligere år.
- Mængde af råprotein estimeret bagud* Med hensyn til den ændrede definition fra fordøjeligt råprotein til råprotein i alt, blev der endvidere foretaget en supplerende beregning for tidligere år siden 1990/91, baseret på de nugældende omregningskoefficienter. Resultatet af denne beregning kan findes i www.statistikbanken.dk sammen med den hidtidige opgørelse i fordøjeligt råprotein.
- Kilder til omregning* Beregninger fra mængder til foderenheder og protein er primært baseret på *Håndbog i plantedyrkning 2002* samt *Fodermiddeltabel 2000, Rapport nr. 91* med ændringer af marts 2003 fra Landbrugets Rådgivningscenter.
- Definition af en foderenhed* Mængden af foderenheder (FE) angiver energiindholdet i foderet og en foderenhed er oprindeligt sat til foderværdien af et kg byg. I kraft af metodeudvikling er betegnelsen FE senere blevet defineret til et bestemt energiindhold. I den aktuelle beregning indgår der således 1,047 kg byg til en foderenhed. Det skal nævnes, at den endelige foderværdi af et foderemne vil afhænge af hvilke slags dyr, der æder foderemnet. Dette forhold er der ikke fuldt ud taget højde for i beregningerne.
- Foderforbruget opgøres som en rest* Foderforbruget for det samlede landbrug beregnes som en rest. Den totale mængde, der er til rådighed i Danmark af de enkelte foderemner, formindskes således med anvendelsen til alle andre formål, herunder svind, eksport osv. Foderforbruget i en given periode sættes lig den tilbageværende mængde. Mængdeberegninger er generelt blevet gennemgået, men der er fortsat flere usikkerhedsfaktorer i relation til beregningerne. Danmarks Statistik har eksempelvis ikke kunnet fratrage anvendelse af fodermidler til kæledyr. Usikkerhed i produktionsopgørelse og manglende eller usikre informationer om anden anvendelse påvirker således opgørelsen af foderforbruget.
- Driftsårsopgørelse af foderforbruget* Foderforbruget opgøres for driftsår, hvilket vil sige for perioden 1/7-30/6. Årsagen til dette periodevalg er, at der sædvanligvis pr. 30/6 er meget små lagre hos landmænd, hvorved usikkerheden i opgørelsen af restmængder til foderforbrug mindskes.
- Foderforbrug af korn og kartofler* Forbruget af korn og kartofler til foder er offentliggjort i indeværende serie 2004:26, hvortil henvises for uddybende beskrivelse og kommentarer. Ved opgørelsen af korn

til foderforbrug foreligger der – i modsætning til alle andre foderemner – opgørelser af primo- og ultimolagre for perioden. Det kan endvidere nævnes, at der ved opgørelsen anvendes en svindprocent for korn på 3 pct., mens der for kartofler anvendes 15 pct.

<i>Forbrug af diverse kraftfoderstoffer</i>	Forbruget af oliekgær, mælkeprodukter, restprodukter ved industriel produktion m.v. opgøres ud fra oplysninger om produktion på danske virksomheder samt oplysninger om import og eksport. Desuden indhentes oplysninger om anden anvendelse end til foder. Det antages at der ikke er lagerforskydninger, samt at der ikke forekommer svind.
<i>Forbrug af grovfoder</i>	Forbruget til foder af foderroer samt græs og grønfoder beregnes på grundlag af det samlede høstudbytte, som er opgjort ud fra indberetninger fra de landøkonomiske foreningers planteavlskonsulenter inden for hvert af konsulenternes lokale område. Opgørelsen er publiceret i indeværende serie 2004:6. Det antages at grovfoderhøsten, dvs. høsten af rodfrugter, græs- og grønfoder og halm, anvendes i det pågældende driftsår. Det vil sige, at der eksempelvis i fodringsåret 2003/04 forbruges af høsten fra 2003. Der foreligger ikke oplysninger om lagerbeholdninger af disse fodermidler, men almindeligvis vil høstudbyttet i et år stort set være brugt inden næste års høst, selv om der kan forekomme overførsel af lagerbeholdninger af grovfoder.
<i>Svindprocenter</i>	I opgørelsen regnes med et svind i grovfoder i forhold til høstopgørelsen. Svindet skyldes bl.a. lagerspild. For majs og helsæd, hvor der i første omgang bjærges til lager, regnes med et svind på 10 pct., mens der for sædskiftegræs regnes med 6 pct. og ved vedvarende græs, hvor hovedparten afgræsses, anvendes 4 pct. Det skal nævnes at markspild er fraregnet i høstudbyttet. Ved beregning af rådhedsmængden til foder er fratrukket anvendelse til lucernemel og grønpiller, foderemner som medregnes under kraftfoder.
<i>Roer og roetop</i>	For rodens andel af rodfrugter er svindet skønsmæssigt uændret fastsat til 10 pct. af høstudbyttet. Høstudbyttet af frisk opfodret roetop, anvendes direkte i foderforbrugsberegningen, og for roetopensilage foretages et fradrag på 25 pct. af høstudbyttet.
<i>Foder af halm</i>	Foderforbruget af halm beregnes ud fra oplysninger indhentet i forbindelse med tællingen af høst af korn, ærter og raps, hvor bedrifterne tillige bliver spurgt om deres anvendelse af halm. Der regnes ikke med spild.
<i>Omregningsfaktorer</i>	Foderværdien i foderenheder og proteinindhold beregnes som tidligere nævnt ud fra materiale fra Landbrugets Rådgivningscenter. Da Danmarks Statistiks inddeling i foderemner er mindre specificeret end Rådgivningscentrets, er koblingen i nogle tilfælde baseret på faglige skøn.
<i>Mere information</i>	Yderligere resultater, blandt andet for længere perioder, findes i årspublikationen <i>Landbrug</i> samt i Statistikbanken under adressen www.statistikbanken.dk . Opgørelsesmetoderne er mere udtømmende beskrevet i varedeklarationen, der er tilgængelig på Danmarks Statistiks hjemmeside www.dst.dk under "Vejviser i statistik" – "Varedeklaration" under emnegruppen Landbrug.
<i>Henvendelse</i>	Agnete Nilsson, tlf. 39 17 30 38, agn@dst.dk Torben Pedersen, tlf. 39 17 33 82, tpe@dst.dk

En tilsvarende opgørelse for 2002/03 er offentliggjort i indeværende serie 2004:1

Tabel 1. Landbrugets foderforbrug

	Mængder anvendt til foder				Foderværdi	
	gl. 2001/02	ny 2001/02	2002/03	2003/04*	gl. 2001/02	ny 2001/02
	mio. kg				mio. FE	
A+B. Foderforbrug i alt	15 420	15 128
Heraf dansk foder	11 433	11 114
Heraf udenlandsk foder ¹	3 987	4 014
A. Kraftfoderforbrug i alt	10 763	10 631
Heraf dansk foder	6 920	6 751
Heraf udenlandsk foder ¹	3 843	3 880
I. Korn i alt	6 687	6 687	6 870	7 026	6 837	6 595
Hvede	3 243	3 243	3 466	3 565	3 526	3 322
Rug	145	145	89	71	151	145
Byg	2 852	2 852	2 924	2 870	2 750	2 724
Havre og blandsæd	218	218	199	303	169	173
Triticale	167	167	122	146	176	167
Majs mv.	62	62	70	71	65	64
II. Bælgsæd	54	54	93	74	59	59
III. Kornprodukter til foder i alt	183	183	213	218	149	166
Klid ²	135	135	158	142	97	117
Andre kornprodukter til foder	48	48	55	77	52	49
IV. Oliekager i alt	2 294	2 294	2 151	2 172	2 662	2 632
Solsikkekager	231	231	205	245	188	227
Sojakager	1 646	1 646	1 554	1 682	2 054	1 986
Rapskager	376	376	326	207	376	379
Andre olie kager	41	41	66	39	44	39
V. Lucernemel, græsmel og græspiller	201	201	156	123	120	125
VI. Andre vegetabiliske foderstoffer i alt	568	568	470	490	270	287
Mask, bæreme, fodergær og melasse	423	423	371	407	124	120
Tapiokamel, citruskvas og guarmel	145	145	99	83	146	167
VII. Fiskeprodukter i alt	1 089	1 089	1 250	1 333	513	620
Fiskeaffald	862	862	1 004	1 035	285	390
Fiskemel og -ensilage	227	227	247	298	229	230
VIII. Mælk, mælkepulver og valle i alt	1 281	1 281	1 330	1 313	153	146
Sødmælk	125	125	125	125	34	30
Skummetmælkspulver	35	35	37	20	45	43
Valle og returnmælk mv.	1 121	1 121	1 168	1 168	74	73
B. Grovfoderforbrug i alt	4 657	4 497
I. Rodfrugter i alt	2 941	2 864	2 909	2 973	516	444
Kartofler	181	104	93	111	60	24
Fabriksroeaffald og pulp	1 950	1 950	2 171	2 371	296	275
Fodersukkerroer og andre rodfrugter	810	810	645	492	160	146
II. Roetop i alt	172	172	48	33	27	21
III. Græs og grønfoder i alt³	20 709	20 140	18 460	17 554	3 786	3 775
Majs, ensilage	2 753	2 581	3 257	3 855	697	684
Korn, helsædsensilage	2 279	2 167	1 956	1 827	633	604
Græs og kløver i omdriften	9 282	9 078	7 496	7 576	1 589	1 542
Græs og kløver uden for omdriften	3 942	3 942	3 551	3 422	606	628
Andet grønfoder	2 454	2 372	2 200	873	261	316
IV. Halm i alt	1 390	1 390	959	788	329	256

Anm. For at vise effekten af seneste revision er 2001/02 vist både før (gl.) og efter (ny). Resultatet efter gammel metode betragtes som officiel for perioden.

¹ Herunder olie kager produceret her i landet på grundlag af importeret oliefrø.

² Klid af hvede, rug, havre og andre kornarter.

³ Inkl. afgræsning, græsensilage, hø og efterslæt beregnet som grønvægt.

Tabel 1.

Foderværdi		Ren råprotein			
2002/03	2003/04*	gl. 2001/02 ⁴	ny 2001/02	2002/03	2003/04*
— mio. FE —		— mio. kg —			
14 909	15 072	2 456	3 016	2 942	2 945 A+B. Foderforbrug i alt
10 783	11 011	1 408	1 663	1 561	1 576 Heraf dansk foder
4 126	4 060	1 048	1 354	1 381	1 369 Heraf udenlandsk foder ¹
10 742	10 988	1 780	2 185	2 188	2 246 A. Kraftfoderforbrug i alt
6 751	7 102	742	846	829	895 Heraf dansk foder
3 990	3 886	1 038	1 339	1 359	1 351 Heraf udenlandsk foder ¹
6 784	6 924	634	629	648	662 I. Korn i alt
3 550	3 651	324	317	339	348 Hvede
89	71	12	12	7	6 Rug
2 793	2 741	257	262	268	264 Byg
158	241	22	19	18	27 Havre og blandsæd
122	146	17	14	10	12 Triticale
73	74	3	5	5	6 Majs mv.
101	81	10	11	20	16 II. Bælgsæd
194	202	28	26	31	31 III. Kornprodukter til foder i alt
137	123	18	20	24	21 Klid ²
57	79	10	6	7	10 Andre kornprodukter til foder
2 469	2 516	782	988	930	954 IV. Oliekager i alt
201	241	72	86	76	91 Solsikkekager
1 876	2 030	592	762	720	779 Sojakager
328	209	109	123	106	68 Rapskager
63	36	8	18	28	16 Andre oliekager
97	76	22	32	25	20 V. Lucernemel, græsmel og græspiller
263	301	60	65	54	49 VI. Andre vegetabiliske foderstoffer i alt
144	205	28	28	24	27 Mask, bæreme, fodergær og melasse
119	96	32	37	30	22 Tapiokamel, citruskvas og guarmel
681	757	226	406	453	494 VII. Fiskeprodukter i alt
454	468	121	295	343	354 Fiskeaffald
227	289	105	111	110	140 Fiskemel og -ensilage
152	130	19	26	27	21 VIII. Mælk, mælkepulver og valle i alt
30	30	4	4	4	5 Sødme
46	25	12	13	13	7 Skummetmælkspulver
76	76	3	9	9	9 Valle og returmælk mv.
4 167	4 084	676	831	754	699 B. Grovfoderforbrug i alt
443	448	28	42	59	44 I. Rodfrugter i alt
22	26	1	2	2	2 Kartoffler
306	334	20	29	48	35 Fabrikroeffald og pulp
116	88	8	11	9	7 Fodersukkerroer og andre rodfrugter
6	4	4	5	1	1 II. Roetop i alt
3 541	3 480	616	741	664	629 III. Græs og grønfoder i alt³
863	1 021	84	64	81	96 Majs, ensilage
545	510	70	83	75	70 Korn, helsædsensilage
1 274	1 287	269	381	315	318 Græs og kløver i omdriften
566	545	120	135	121	117 Græs og kløver uden for omdriften
293	116	73	78	73	29 Andet grønfoder
177	153	28	43	30	25 IV. Halm i alt

⁴ Forbruget var før metoderevision opgjort i fordøjeligt råprotein

LANDBRUG 2004:27
Statistiske Efterretninger
ISSN (trykt udgave) 0108-5522
ISSN (elektronisk udgave) 1601-0914
www.dst.dk/efterretninger

Abonnement (internet) for 2004: 379,00 kr.
Abonnement (papir) for 2004: 651,00 kr.
Løssalg: 37,00 kr.
Ekspeditionsgebyr: 30 kr.
Salg hele døgnet: publsalg@dst.dk, tlf. 39 17 30 20 eller www.dst.dk
© Danmarks Statistik, Sejrøgade 11, 2100 København Ø.
Tryk: Danmarks Statistiks Trykkeri
